

عنوان مقاله:

روش های محاسبه عرض جغرافیایی مواضع زمین در کتاب تحدید نهایت الاماکن ابوریحان بیرونی

محل انتشار:

نشریه علمی علم و تمدن در اسلام، دوره 3، شماره 9 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسنده:

فرشاد کرم زاده - دانش آموخته دکتری تاریخ علم دوره اسلامی، گروه تاریخ علم، پژوهشکده مطالعات فلسفی و تاریخ علم، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

جغرافیای ریاضی از جمله علمی است که در تاریخ علم دوره اسلامی تا قرن پنجم قمری/ یازدهم میلادی شکلی مستقل و مدون ندارد و به صورت پراکنده، عمدتاً در آثار نجومی و علم هیئت قابل پیگیری می باشد. کتاب تحدید نهایت الاماکن لتصحیح مسافات المساکن ابوریحان بیرونی (۳۶۲- بعد از ۴۴۲ق/ ۹۷۳ / ۱۰۴۸م) نخستین مورد در این زمینه در تمدن اسلامی می باشد که تقریباً تمام مولفه های جغرافیای ریاضی بر اساس داده های رصدی وی در آن گنجانده شده است. یکی از این مولفه های اصلی تعیین مختصات جغرافیایی مواضع مختلف می باشد که شامل طول و عرض است که در این اثر به خوبی مورد پژوهش قرار گرفته است. هدف این پژوهش بررسی روش های محاسبه عرض جغرافیای مواضع مختلف در کتاب تحدید ابوریحان بیرونی است. وی عمدتاً به سه روش مختلف عرض مکان ها را با استفاده از قاعده های کلی و قابل تعمیم مورد بررسی خود قرار داده است که اگرچه در برخی موارد شکل کاملاً نوآورانه ای ندارند، اما از لحاظ روش ارائه در تاریخ علم دوره اسلامی بسیار حائز اهمیت می باشند.

کلمات کلیدی:

جغرافیا، جغرافیای ریاضی، بیرونی، تحدید نهایت الاماکن، عرض جغرافیایی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1376860>

